

sledek (definitivní návrh subkomitétu) zůstal za prvním předsevzetím; v otázce dětí nemanželských vůbec v podstatných otázkách status quo ante byl zachován a nezměněno ani neudržitelné a nehajitelné právo volby otce nemanželského v případě více konkumbentů v době kritické.

Definitivní znění zrevidovaného občanského zákoníku napraví snad ústup majority subkomitétu; kdežto však celkové úpravě poměrů dětí nemanželských směrnicí měl by udávati vzor zákoníka švýcarského, nezacházejícího v nerozumném radikalismu příliš daleko, rozšiřujícího však přece podstatně — proti zákonům jiným — práva dětí nemanželských, ba připouštějícího i za okolností zvláštní shovívavosti zákona hodných prohlášení dětí nemanželských za manželské a včlenění jejich do rodiny zploditelovy (srv. dříve cit. čl. 260 a 263 šv. z.), pokud jde o nemanželské děti ženy, jež v kritické době souložila s více muži, odchylkou od švýcarského příkladu podle prvních intencí komise mělo by býti převzato řešení skandinávské.

Tímto sloučením význačných prvků práva švýcarského snad nejspravedlivěji vyřešena by byla de lege ferenda bolestná otázka dětí nemanželských.

Proti navrhované solidaritě souložitelů tvrzeno bylo sice — podle důvodové zprávy subkomitétu — že vzory cizího zákonodárství, o nichž výše stala se zmínka, nehodí se dobře na naše poměry, odpovídající zcela jiné situaci hospodářské i sociální. Poměry států zemědělských s obyvatelstvem pevně usazeným v uzavřených okresech, nelze prý srovnati s našimi, kde obyvatelstvo převážně se věnuje výrobě průmyslové, je ve stálém pohybu.

Zjištění, že někdo je skutečným otcem dítěte, bude prý vždy obtížné a všechny pochybnosti sotva budou moci býti odstraněny.

Z uvedeného zdálo by se, že obava před obtížemi praxe nejdůležitěji zahovořila proti skandinávskému řešení; sympatické přijetí severských ustanovení na kongresu německých právníků v Karlových Varech a živě tam uplatňovaný odpor proti excepci plurium i proti námitce neřestného života matčina, svědčí zajímavě, že praktikové s řešením skandinávským ochotně by se smířili.

Daleko více než námitky rázu praktického působilo asi zvykové názírání theoretické, vylučující možnost více »otců«; »uznati několik mužů za otce dítěte znamená rozvrátiti celou soustavu dosavadního práva« výstižně se přiznává zpráva důvodová.

Rozvratem ovšem láska k tradici tituluje reformu každého druhu, i neúčinnější, i nejmraavnější.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Byla-li působnost vyrovnání úmluvou stran potvrzenou vyrovnávacím soudem učiněna závislou na právoplatnosti schvalovacího usnesení tím, že první splátka na vyrovnací kvotu má se státi splatnou až po právoplatném potvrzení a právoplatnost jeho nastala až po 19. květnu 1923, pak účinnost čl. III. zákona ze 26. dubna 1923 č. 99 sb. vztahuje se i na toto dříve docílené narovnání.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 5. listopadu 1924 Rv I. 1168/24. Obchodní soud v Praze Ck V. 21/24.)

Nejvyšší soud změnil rozsudek soudu odvolacího první stolice potvrzující a uznal právem, že je žalovaná povinna

zaplatiti žalobkyni celou zažalovanou pohledávku s přísl. Důvody:

Nesporně, že během řízení vyrovnávacího, zahájeného o jmění žalovaného bylo dne 3. února 1923 mezi věřiteli a dlužníci uzavřeno vyrovnání, jímž se dlužnice zavázala zaplatiti věřitelům 33⅓% jejich pohledávek a to první splátku do 30. dnů po právoplatném potvrzení vyrovnání druhou za 6 měsíců na to, třetí za dalších 6 měsíců a čtvrtou obnásějící 7½% opět za 6 měsíců po splátce třetí.

Toto vyrovnání bylo potvrzeno usnesením vyrovnávacího soudu z 20. března 1923. Vykonatelnost tohoto usnesení byla však úmluvou stran oddána až do právoplatného potvrzení vyrovnání, čímž byla proveditelnost a vykonatelnost potvrzeného vyrovnání, která by jinak byla nastala ihned, odložena (§ 524 c. řs. a § 63 vyr. řádu) do rozhodnutí vrchního zemského soudu v Praze, jako soudu rekursního, což se stalo až 30. května 1923.

Podle plenárního usnesení z 21. října 1924 čís. pres. 641/24 nepůsobí sice čl. III. zákona ze 26. dubna 1923 č. 99 ř. z. zpět na vyrovnání, jež před 19. květnem 1923 byla potvrzena, když však, jako v tomto případě, působnost vyrovnání úmluvou stran potvrzenou vyrovnávacím soudem byla učiněna závislou na právoplatnosti usnesení vyrovnání stvrdivšího, dlužno vztahovati účinnost zákona toho i na toto vyrovnání.

Podle § 57 čís. nař. z 10. prosince 1924 č. 337 ř. z. doplněného čl. III. zákona ze 26. dubna 1923 č. 99 sb. pozbývá dlužník, nesplnil-li včas a plně potvrzeného vyrovnání slevy, jakož i jiných výhod, jemu vyrovnáním poskytnutých.

Podle zjištění prvního soudu začala první platební lhůta vyrovnáním stanovená dnem 3. července 1923. Žalovaná strana zaplatila, jak nesporně, první splátku 3453.64 Kč dne 23. července 1923 a druhou penízem 3463.64 Kč dne 24. února 1924 tuto tedy opozděně.

Podle novelisovaného znění § 57 vyr. řádu pozbyla dlužnice tímto prodlžením v zaplacení druhé splátky výhod z vyrovnání plynoucích a sice jak slevy, tak i nároku na splácení dluhu ve lhůtách.

Jest tudíž dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci odůvodněn, a nárok žalobkyně na okamžité zaplacení celého nedoplatku pohledávky, jak byl v omezené žalobní prosbě uplatněn, po právu.

Bylo proto dovolání vyhověti.

Dr. Kasper.

Bylo-li manželství rozvedeno až za platnosti rozlukového zákona, lze rozluku povoliti k pouhé žádosti jednoho manžela jen se svolením manžela druhého, třeba již od rozvodu uplynula tři léta, neboť uplynutí tříleté lhůty má tu význam jen pro otázku, je-li tu skutečně odpor nepřekonatelný.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 11. listopadu 1924 R I 812/24.)

První soud zamítl žádost o povolení rozluky manželství a odkázal žadatele na pořad práva.

Vrchní soud stížnosti nevyhověl. Důvody:

Podle jasného znění § 16 rozl. zákona jen v těch případech, ve kterých jde o manželství rozvedené před působností tohoto zákona, nežádá se ku povolení rozluky pro nepřekonatelný odpor na pouhou žádost jednoho z manželů svolení druhého manžela, kdežto v těch případech, kde bylo manželství rozvedeno už za platnosti tohoto zákona, nemůže rozluka povolena býti cestou nespornou bez svolení druhého manžela. Tento správný výklad došel výrazu v čl. II. č. 2 prov. nař. ze 23. června 1919 č. 362 sb.

V daném případě učinila manželka svůj souhlas odvislým od různých podmínek, na něž manžel nepřistoupil. I když ze znění § 16 rozl. z. nelze odvoditi nic bližšího o způsobu tohoto souhlasu, jisto je, že druhý manžel nemusí pro svůj souhlas uvéstí žádných důvodů, že však souhlas ten musí býti určitý a bezpodmínečný.

Dovolacímu rekursu nebylo vyhověno. Důvody:

Dovolací rekurs spatřuje porušení zákona o názoru, že k rozluce cestou nespornou podle § 16 rozl. z. je v případech, kdy manželství bylo rozvedeno teprve za platnosti zákona rozlukového zapotřebí souhlasu druhého manžela i tehdy, když od provedení soudního rozvodu uplynula 3 léta. Rekursu nelze přisvědčiti, neboť rozhodnutí odpovídá, i když se k prováděcímu nařízení nepřihlíží, zákonu. Uplynutí tří let od povolení rozvodu má význam toliko pro otázku, zda tu je vskutku nepřekonatelný odpor, a zákon stanoví domněnku nepřekonatelného odporu praesumptio de jure, jež vylučuje další zkoumání

po této stránce, uplynutí tří let však nenahrazuje souhlas druhého manžela, jenž jest pro rozlukou v řízení nesporném nevyhnutelný v ž d y, jak lit. c) § 16 cit. zák. výslovně stanoví.

Dr. Kasper.

Kdy jest narovnání v řízení vyrovnávacím docílené pokládati za právoplatně schválené, aby pro ně neplatilo ještě ustanovení čl. III. zákona ze 26. dubna 1923 č. 99 sb.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 18. listopadu 1924 Rv I. 1310/24. Krajský soud v Liberci Ck Ia 42/24.)

Nejvyšší soud změnil rozsudky nižších stolic a zamítnuv žalobní nárok odůvodnil výrok takto:

Ve sporu jde jen o to, zda proti žalovanému vzhledem na jeho někdejší vyrovnání potvrzené usnesením krajského soudu v Liberci jakožto soudu vyrovnacího ze dne 20. dubna 1923 Sa 88/22, použití lze sankce podle ustanovení čl. III. zák. ze dne 26. dubna 1923 č. 99 sb., ježto nesplnil včas platební závazky vyrovnáním tímto převzaté.

Ustanovení čl. III cit. zák. z důvodů v plenárním rozhodnutí ze dne 21. října 1924 pres. 641/24 uvedených netýká se vyrovnání, jež byla již před účinností jeho právoplatně potvrzena.

Zde jde jediné o to, zda potvrzené vyrovnání žalovaného stalo se právoplatným ještě pod účinností citovaného zákonného ustanovení a k otázce této jest přisvědčiti.

Nižší soudy přijímají právoplatnost potvrzeného vyrovnání nesprávným způsobem teprve dnem 5. června 1923 to jest datem usnesení, jímž vyrovnací soud právoplatnost potvrzení vyhláší a vyrovnací řízení za skončené prohlašuje (§ 55 vyr. ř.), nezkontrovaně, kdy se potvrzení to skutečně stalo právoplatným.

Podle § 49 vyr. ř. jest rozhodnutí vyrovnacího soudu o potvrzení vyrovnání veřejně vyhlásiti a kromě toho i veškeré věřitele a ostatní účastníky doručením vyhotovení jeho zprávití.

Do rozhodnutí toho mohou si účastníci v § 52 vyr. řádu stěžovati ve lhůtě 14denní, tato však čítá se podle §§ 174 kon. ř. a 63 vyr. ř. bez ohledu na doručení ode dne, kdy potvrzení veřejně bylo vyhlášeno. Tímto veřejným vyhlášením míní se vzhledem na předpis § 1152 c. ř. s. uveřejnění na soudní desce vyrovnacího soudu.

V tomto případě se uveřejnění rozhodnutí vyrovnacího soudu o potvrzení vyrovnání tímto způsobem nestalo. Vyrovnací soud místo tohoto vyhlásil rozhodnutí to uveřejněním v úředním listu a místních novinách. Než na věci to ničeho nemění, jelikož podle výkazu a doručení stalo se rozhodnutí právoplatným před 19. květnem 1923, jakožto dnem počátku platnosti shora citovaných zákonných ustanovení, neboť doručení nepozdější ze dne 5. května a 7. května 1923 týká se věřitelů, jímž podle § 52 vyr. ř. proti potvrzení opravný prostředek nepřísluší.

Podle toho mabylo vyrovnání právoplatnosti před počátkem shora citovaného zákonného ustanovení a žalovaný důsledkem toho nepozbyl svým platebním průtahem slevy tímto narovnáním právoplatně získané.

Dr. Kasper.

Ujednali-li veřejní společníci ve společenské smlouvě, že společnost po smrti některého společníka má trvati mezi ostatními dále, nemohou dědicové zemřelého společníka odporovati dalšímu trvání společnosti s nezměněnou firmou bez jejich účasti, nýbrž jsou povinni spolupodepsati opověď změny firmy vystoupením zemřelého společníka.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 2. dubna 1925 Rv I. 126/25. Obchodní soud v Praze Cg IV. 165/23.)

Žalovaní dědicové společníka veřejné obchodní společnosti byli k žalobě ostatních společníků ve všech stolicích odsouzeni k uznání, že veřejná společnost trvá dále s jeho pozůstatostí a že v obchodním rejstříku může býti vyznačeno, vystoupení zemřelého společníka X.

Důvody III. stolice: Nelze přisvědčiti dovolatelům, že by veřejná společnost mohla po smrti společníka X. trvati dále jen tehdy, kdyby na jeho místo jako veřejní společníci vstoupili do společnosti jeho dědicové. Je sice pravda, že úmrtím veř. spo-

lečníka pravidlem veřejná společnost zaniká, leč, že by smlouvou bylo stanoveno, že má s jeho dědici trvati dále (čl. 123, č. 2 obch. z.). Než z tohoto pravidla připouští zákon potud výjimku, že společníci mohou ujednatí, že společnost má po odpadnutí jednoho trvati dále mezi ostatními. V tom případě zaniká společenský poměr jen vzhledem k vystouplému. A takový případ je zde.

Nastalou změnu úmrtím nutno ovšem opověděti k zápisu v obchodním rejstříku. (Čl. 25 a 19; 129 obch. z.) A tu naskytá se otázka, dostačí-li, aby příslušnou opověď podepsali jen dosavadní společníci, či je-li třeba také podpisu dědiců vystouplého X. Čl. 88 obch. z. ukládá opověď skutečností vyřčených v čl. 86 a 87 obch. z., k nimž ovšem odpadnutí jednoho ze společníků nenáleží, všem společníkům. Čl. 129 obch. z., který by zde přišel v úvahu, mluví jen o »účastnících«. Nemůže býti pochybností, že účastníky je v tomto případě rozuměti nejen dosavadní společníky, ale také dědice po X., ježto si tyto osobují právo, aby souhlasně s výmazem X. bylo zapsáno další trvání společnosti za jejich účasti jako veřejných společníků. Při přísném výkladu zákona bylo tedy nutno, aby souhlas s výmazem zemřelého společníka bez dalšího opatření ve smyslu čl. 123, č. 2 obch. z. vykázan byl také podpisem opovědi dědiců, aby tím bylo dokumentováno, že co do pokračování společnosti jen zbylími společníky není námitek. Odepřeli-li pak dědicové po X. podpis opovědi právě z důvodů, že nechtěli svoliti právě k výmazu zemřelého společníka bez současného zápisu pokračování společnosti s nimi jako veřejnými společníky, nezbylo dosavadním společníkům, než aby se podpisu toho popřípadě náhrady zaň rozsudkovým výrokem domáhali pořadem práva.

Bylo-li pak zjištěno, že dědicové po X. nemají podle společenské smlouvy nároku na přijetí do podniku jako veřejní společníci, jest i nárok žalobou vymáhaný na prostý výmaz zemřelého společníka následkem úmrtí odůvodněn.

Byla-li společnost obchodní shodlou vůli společníků zrušena a zapsána do obchodního rejstříku likvidace společnosti, nemůže již společníky ani likvidátory býti udělena někomu prokura, jelikož tato předpokládá pravidelnou provozovací činnost a ta zrušením společnosti a její likvidací přestává.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 23. dubna 1925 Rv I 246/25. Obchodní soud v Praze Ck IV 84/24.)

Ve sporu A, komanditisty firmy Z, proti B, komplementáři téže firmy, o podání opovědi k zápisu kolektivní prokury Xovi, odsoudil první soud žalovanou stranu ve smyslu žalobní prosby.

Soud odvolací změnil rozsudek ten, zamítl žalobní prosbu, jelikož komanditní společnost Z byla shodlou vůli stan již zrušena, takže dle zrušené společenské smlouvy nelze již zřízením prokury se domáhati a rovněž také ne z toho důvodu, že nastoupení likvidace následkem zrušení společnosti bylo již do obchodního rejstříku zapsáno, čímž pravidelná činnost společnosti končí, takže prokura, která zmocňuje jen k úkonům pravidelného provozu, není již přípustná.

Nejvyšší soud dovolání nevyhověl. Důvody:

Dovolací soud sdílí plně právní názor vyslovený v napadeném rozsudku, že se žalobce nemůže domáhati opětného zřízení prokury pro Xa žalovaným, jako komplementářem společnosti Z, poněvadž společnost ta byla obapolným prohlášením obou společníků zrušena.

V podrobnostech stačí poukázati ku správným důvodům rozsudku, k nimž uvéstí je toto: Byl-li souhlasným projevem obou společníků (§ 861 obch. z.) zrušen společenský poměr, pozbyla i společenská smlouva své působnosti. Zrušením společnosti a zahájením likvidace končí pravidelná výrobní činnost společnosti, nastává změna v její organizaci a její vedení i zákonné zastoupení společnosti přechází na likvidátory. (Čl. 137 a 172 obch. z.)

Nemohl by tedy komplementář v tomto stadiu již vůbec zřídití prokuru. (Čl. 104, 118 obch. z.) Likvidátoři by pak nemohli ji udělití, poněvadž prokura předpokládá pravidelnou provozovací činnost společnosti, která právě přestává jejím zrušením a zavedením likvidace (čl. 137 obch. z.), n hledíc ani k tomu, že zastupitelská moc likvidátorů je omezenější než moc prokuristy (čl. 42, 137, 140 obch. z.) a že by likvidací pomínula i prokura dříve zřízená.

Za tohoto stavu věci nebyl by nárok žalobcův po zákonném proveditelném a netřeba se proto ještě zabývati otázkou, může-li